

Eylül : Teşrinisani 1930 aylarına ait raporun takdim kılındığı hakkında 3/68 numaralı Divanı Muhasebat Riyaseti tezkeresi ve Divanı Muhasebat Encümeni mazbatası.

T. C.

Divanı Muhasebat

Ü. 10796

II. 74

16 - VII - 1931

Türkiye Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

Muhasebei umumiye kanununun 76 mcr maddesine tevfikan her üç ayda bir Meclisi Âliye takdimi icap eden raporlardan eylül 1930 - teşrinisani 1930 aylarına ait 19 madde ve 32 sahifeden ibaret raporun leffen takdim kılındığı arz olunur efendim Hz.

D. M. Reisi

Fuat

Divanı Muhasebat Encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Di. M. Encümeni

Karar № 2

Esas № 3/68

19 - XI 1931

Yüksek Reisliğe

Divanı Muhasebat Reisliğinin 16 temmuz 931 tarih ve 10796/74 numaralı tezkeresile Riyaseti celilelerine takdim olup Encümenimize havale buyrulan Eylül 930 - Teşrinisani 930 raporu Reis Fuat B. efendinin huzurile tetkik ve mütalea kılındı.

Evvelki raporlar münasebetile arz olunduğu veçhile raporda mevcut mevadın bir kısmının evvelce haklarında karar verilen muamelenin mümasili olmasından veya fasıl ve madde hatası gibi bir sene bütçesine münhasır bulunmasından dolayı haklarında yeniden bir karar ittihazına mahal görülmemiştir. Bunun haricinde kalan mevut hakkında lâzım gelen tetkikat icra kılınmış ve ittihaz olunan kararlar her fıkra hizasına dercedilmiştir.

Keyfiyet Hey'eti celilenin nazarı tasvibine arz olunur efendim.

Reis	M. M.	Kâtip	Âza	Âza	Âza
Balikesir	Rize	Afyonkarahisar		Artvin	Cebelibereket
İsmil Hakkı		Cemal	Kâzum	M. Ali	H. Basri
Âza	Âza	Âza			
Cebelibereket	Yozgat	Erzurum			
İbrahim	Ahmet Avni	Asım			

EYLÜL 1930 - TEŞRİNİSANI 1930 AYLARINA
AİT DİVANI MUHASEBAT RAPORU

Maruzat

1 — Bedelleri bilmüzayede sekiz senede mukassatan istifa olunmak üzere mülkiyetleri ihale edildikten sonra muamelei ferağiyeleri icra olunan ve hulûl eden taksitlerin tesviye edilmemesinden veya tediyesinden imtina olunmasından ve medyunun emvali menkule ve gayri menkulesi mevcut olmamasından dolayı satılmasına zaruret hasıl olan ve hazineye de birinci derecede ipotekli bulunan emvali gayri menkulenin kanunu medeninin 860 mer maddesi mucibince peşinen tahsil edilmesi lâzım gelen bedelinin medyunun boreuna hini mahsubunda mahsubu umumî kanununun bazı mevadını muaddil 726 numaralı kanun mucibince yüzde altı iskonto yapılması lâzım gelip gelmediği hakkında mukaddema Maliye Vekâletile cereyan eden muhabere neticesinde ; zikri geçen kanunun dördüncü maddesile mevzu hüküm mutlak olup medyunun tediye deyin etmesile ipotekli emvali gayri menkulenin satılması suretile deynin defaten istifası arasında bir fark olamıyacağından ipotekli mali gayri menkulün satılarak deynin istifasına zaruret hasıl olduğu takdirde de yüzde altı iskonto yapılmasının madde mezkûre hükmüne nazaran zarurî bulunduğu tekrâr ettirilmiş ve keyfiyet vekâleti müşarileyhaya da işar kılınmıştı. Maliye vekâletinden bu kere cevaben alınan tezkerede mahsubu umumî kanununun bazı maddelerini muaddil 726 numaralı kanunun dördüncü maddesinin (C) fıkrasında, mezkûr kanunun mevkii meriyete vazımdan itibaren satılacak emvali milliye ve metrûke satış bedelini defaten gerek istikrazı dahilî tahvilâtı gerek nakit ile tediye bulunduğu ve o kanunun mevkii meriyete vaz'ına kadar satılan emvali milliye ve metrûkenin bakiyye taksitleri de defaten ve naktan tediye edildiği surette yüzde altı iskonto yapılacağı mutazammın olan hükmün mutlaklığı; bu gibi emvalin satılan bedellerinin suveri muharrere dairesinde defaten tediye bulunduğu halde iskonto icra edileceğine maksur olup vehlei ulâda vazii kanunun nazarı itibara aldığı cihet, satım alan şahsın boreunu defaten birriza tediye ettiği takdirde iskonto icrasından ve hazinenin de matlûbatını müsaraaatın istifa etmekten müstefit olmasından ibaret olacağına göre bu müsaade kanuniyenin taksitlerini tediye etmemelerinden dolayı icra dairesine bilmüraca ipotekli olan emvali gayri menku-

DİVANI MUHASEBAT ENCÜMENİNİN
MUKARRERATI

1 — 726 numaralı kanunun dördüncü maddesinde % 6 iskonto icrasına dair olan hüküm emvali milliye ve metrûke satış bedelâtının gerek birriza ifa ve gerek icraen istifası şekillerine şamil surette mutlak olmasına binaen ipotekli emvali milliye ve metrukeden satılanların bedeli deynin tamamına kifayet ettiği veya kifayet etmezse de bakiyesi eshabı tarafından tamamen tesviye olduğu surette mezkûr iskontodan istifade etmeleri ve aksi takdirde iskonto yapılmaması hükmü kanuna muvafık görülmüştür.

leleri sattırılan eşhasa teşmiline hükmü kanununin mütehammil olmadığından ve gerek birriza borçlarını defaten tediye edenlerin, gerek icraen ipotekli gayri menkulleri satılanların iskontodan istifade etmeleri maksudubih olsaydı vazır kanunun her iki şekilde aynı hükmün tatbıkı lâzım geleceğini daha şümulü bir surette tasrih etmesi ve bu iki şekil tediyeinin aynı mahiyette telâkki olunmaması lâzım geleceğinden ve taksitlerini muayyen müddet zarfında vermekten imtina etmesinden dolayı hazine ipotekli emvali gayri menkulenin icra dairesi marifetile sattırılmasına mecburiyet hasil olan bir borçlunun borcu tamamen alınsa bile kendisi borçları kanununun 101 inci maddesi mucibince miadında tesviye etmediği taksitlerden dolayı mütemerit vaziyetinde olacağı tabii olup bu itibarla mezkûr kanunun 103 üncü maddesi mucibince geçmiş günler için faiz vermek mecburiyetinde kalacaktır ki, bu suretle faize tâbi olan bir borcun iskonto icrasile sahibinin naili istifade olması gayri mümkün bulunduğundan ve bundan başka ipotekli iken icraen satılan bir gayri menkulün satılan bedeli borçtan daha dün miktarda olabileceğine göre borcun tamamının tesviyesine kifayet etmiyeceğinden ve bu takdirde ise mezkûr 726 numaralı kanunun iskontoya müteallik hükmü kabili tatbik olamayacağından bahisle bu kabil satış bedelâtının iskontoya tâbi tutulmasına imkân olmadığı bildirilmiştir. Bu bapta tekrar yapılan müzakerelere neticesinde; evvelece tekarrür ettirilmiş olduğu veçhile mahsubu umumî kanununun bazı mevadını muaddil 726 numaralı kanunun dördüncü maddesile mevzu hüküm mutlak olup medyunun tediyei deyin etmesile ipotekli emvali gayri menkulenin satılması suretile deynin defaten istifası arсында bir fark olamayacağından ipotekli mali gayri menkulün satılarak deynin istifasına zaruret hasil olduğu takdirde dahi % 6 iskonto yapılmasının maddei mezkûre hükmüne nazaran zarurî bulunduğu cihetle hazinenin bu baptaki noktai nazara iştirak edilememiş ve bu itibarla kararı sabrıkın tadiline de mahal görülememiş olduğu kararlaştırılmış ve ancak hazine ile olan noktai nazar ihtilâfının devamı muvafık olamayacağından her iki noktai nazar ve telâkkinin ahkâmı kanuniyeye derecei mutabakatının tayin ve bir karara raptı için keyfiyetin üç aylık raporlarla Meclisi Âliye arzı da cümle mukarrerattan bulunmuştur.

ret takrirleri

Diyanet İşleri Reisliği

Tarihi	No:	Dairesi
4/10/1930	00	Diyanet
I.	K.	Sahibi istihkak
720	0	Memet Hilmi Efendi

Âmiri ita: Rifat B.

2 — Sıvas Müsevvidi Sabıkı Memet Hilmi Efendiye ikramiye itasını muhtevi olup Diyanet İşleri Riyaseti Zat İşleri Müdürlüğüne bittanzim gönderilmiş olan merbut evrakın tetkikinden; mumaiylehin tarihi tevellüdüne nazaran 1927 senesi Eylülünde altmış beş yaşını ikmal eylesine mebnî memuriyetine nihayet verildiği ve hizmeti devlete dühulü 11 ağustos 1325 tarihli tekaüt kanununun neşrinden sonraya müsadif olduğu gibi müddeti hizmeti de on sekiz seneden ibaret bulunduğundan kanunu mezkûre müzeyyel 4 kânunuevvel 1333 tarihli kanunun ikinci maddesine nazaran kendisine maaş tahsis ve ikramiye ita edilemediği ve bu kere yeni tekaüt kanununun 26 mer maddesi mucibince ikramiye itası talebinde bulunduğu eihetle maddei mezkûreye tevfikan 720 lira ikramiye tahakkuk ettirilmiş olduğu anlaşılması ve icabı ledettetik;

Mevzubahs Memet Hilmi Efendinin yeni tekaüt kanununun mevkii mer'iyete vaz'ından evvel memurin kanununun 71 inci maddesi mucibince hayatı memuriyetine nihayet verilmiş olup o zaman cari ahkâma göre müddeti hizmeti itibarile tekaüt maaşından ve ikramiyeden istifade edememiş olmasma ve bu suretle hükümetle alâkası kalmamış olan mumaileyhin muahharan neşredilen yeni tekaüt kanunundan da müstefit olamayacağı aşikâr bulunmuş olmasma binaen bu baptaiki evrak tescil edilemiyerek dairesine iade kılınmıştır.

Maliye vekâleti

Mukavelenamenin :

Tarihi	Nev'i taahhüt
15/7/1930	İlâvei inşaat
Muhteviyatı	Dairesi
Lira	Hariciye
27965	

3 — Hariciye vekâleti binası ilâvei inşaati için Mimar Nihat ve şeriki Yusuf Ziya Beylerle akit ve teati edilip Maliye Vekâleti Millî Emlâk Müdürlüğüne muhasebei umumiyeye kanununun maddesi mahsusasma tevfikan tescil edilmek üzere gön-

2 — 1683 numaralı yeni tekaüt kanununun; daha evvel 65 yaşını ikmal suretile memuriyetten alâkası filen ve hükmen münakit olarak vaziyetleri o zamanki mevzuatı kanuniyeye nazaran taayyün etmiş olanlar hakkında teşmil ve tatbiki caiz ve mümkün olmadığından divanca yapılan muamele encümenimizce de muvafık görülmüştür.

3 — Müzayede ve münakasası yapılacak admde veya hizmetin her türlü teferruatın bidayeten tanzim ve ilân edilecek şartnamesinde tesbiti 661 numaralı müzayede ve münakasa ve ihâlât kanununun 2 inci maddesi

derilmiş olan tarih ve numarası yukarıda yazılı mukavelename ve müstenidatının tetkikinde; müteahhit tarafından inşaat mahallinde ihzar edilecek malzeme bedelinin tesviyesine dair münakasa şartnamesinde bir hüküm mevcut bulunmadığı halde mukavelenamenin sekizinci maddesinde müteahhidin celp ve iddihar edeceği malzemenin sülüsünden nısfma kadar olan bedelinin tesviyesi hakkında bir fıkra mevcut olduğu görülmüş ve münakasa şeraiti hilâfma mukavelenameye ahkâm derci münkasaya iştirak eden diğer taliplerin hukukunu muhil ve tadili şerait mahiyetinde bulunmuş olmakla keyfiyet dairesinden istizah olunmuştur.

Alınan cevapta; malzemenin sülüs veya nısf bedelinin tesviyesi teamül halini almış olup bunun için şartnameye bir şey derecolunmıyarak yalnız mukavelenameye yazılmakla iktifa edilegelmekte olduğu ve malzeme bedelinin talebi müteahhidin tahriren talebine muallâk bulunduğu beyan ve mukavelenamenin tescilinde ısrar edilmiştir.

Mukavelenameler münakasa ile taahhüt olunan hususâtı tevsik demek olup münakasa şartnamesinde mevcut olmıyan ve hazine aleyhinde bulunan şeraitin mukavelenameye derci mukavelenin müteahhit lehine tadili mahiyetinde bulunması itibarile gayri caiz olduğundan mezkûr sekizinci maddenin tayyma veya muhasebei umumiye kanununun 136 mcr maddesi mucibince Heyeti Vekileden karar istihsaline talikan mevzubahs mukavelename tescil edilemiyerek dairesine iade kılınmıştır.

Maliye Vekâleti

İta emrinin:

Tarihi	No:	F.	M.
26/8/1930	1458	231	0

L.	K.	Nev'i tahsisat
140	00	İstikrazı dahili tahvili

Âmiri ita namına: Ali Rıza B.

Muhasibi mes'ul: Kemal Ziya B.

4 — 1334 senesinde teminat kabilinden Sadık Bey tarafından mülga veznei umumiye teslim edilmiş olan hazine tahvilâtı bedelini muhtevi olup Maliye vekâleti Muhasebe Müdüriyetince bittanzim vize edilmek üzere gönderilen tarih ve numarası yukarıda yazılı ita emrinin tetkikinden; kefalet akçası olarak 1334 senesinde mülga veznei umumiye teslim edilen mezkûr hazine tahviltâmının Sadık Beye aynen reddi komisyonunca müttehazı karar icabından bulunduğu halde bu bapta muamele 1513 numarasından

iktizasından olmakla bu suretle bidayeten şartnamede musarrah ve dahil bulunmıyan herhangi bir hüküm ve şartın muahharan mukavelenameye derci suretile tatbiki muvafık kanun olamıyacağından Divanı Muhasebatça yapılan muamele encümenimizce de muvafık görülmüştür.

4 — Teminat mukabili teslim edilmiş olan tahvilât mevcut buldukça sahibine aynen iadesi muktazi olup bedelinin tediyesine mesâğı kanunî bulunmadığından muamele vakıa encümenimizce de muvafık görülmüştür.

rallı kanuna tabi tutularak 231 inci fasıldan tahakkuk ve tediyesi cihetine gidilmiş olduğu anlaşılmış ve keyfiyet dairesinden istizah edilmişti.

Alınan cevapta; istikrazı dahilî tahvilâtının alınarak mahallince hazineye gönderilmiş olmamasından dolayı mezkûr tahvilâtın keyfiyeti iadesinin 1513 numaralı kanunun şümulü dairesinde görüldüğü ve bu itibarla komisyonca iadesine karar verildiği bildirilerek ita emrinin vizesinde ısrar edilmiştir. 1513 numaralı kanun, bütçe emanatı ve âdi emanet hesaplarında mukayyet borçlara ait bulunduğu ve aynıyat makbuzu mukabilinde hazinece tesellüm edilmiş emval ve eşyanın bedele rapitle iadesine mesağır kanunî mevcut olmayıp yine aynen iadesi zarurî bulunduğu cihetle bunların zikrolunan hesaplara taallûk ettirilerek 1513 numaralı kanunun şümulü dahilinde telâkkisine imkân görülememiş ve binaenaleyh teminat mukabilinde teslim edilen mevzubahs hazine tahvilâtına kıymet takdiri ile mukabilinin nakten itası cihetine gidilmesi mevzuatı kanuniyeye gayri muvafık bulunmuş olduğundan bu bapta ita emri vize edilemiyerek dairesine iade kılınmıştır.

Maliye Vekâleti

Bononun

İta emri ve tarihi	numarası	F.	M.
İta emri 23/9/1930	1702	231	0
Bono. 23/9/1930	497	231	0
L.	K.	Nev'i tahsisat	
19	75	1513 numaralı kanun mucibince	
301	86	1513 numaralı kanun mucibince	

Âmiri ita namına: Ali Rıza B.

Muhasibi mes'ul: Kemal Ziya B.

5 — Mütekait Binbaşrı Yusuf Cemalettin Beyin harp zammı istihkakına müteallik olarak 1513 numaralı kanun mucibince tanzim edilip tasfiyei düyun komisyonunca kabul edilmiş olmasına binaen emsali gibi tasdik edilmek üzere Maliye Vekâleti Muhasebei Maliye Müdüriyetinden gönderilen ve yukarıda tarih ve numarası yazılı bono ile ona müteferri ita emri ve merbutatının tetkikinde; 21 kânunuevvel 1341 tarihli kanuna tevfikân harp zamanını evvele almış olan mumaileyhe tesviye edilmek istenilen meblâğın 25 kânunuevvel 1928 tarih ve 1372 numaralı kanunun birinci maddesinin fıkrâi ahiresine müsteniden ve daha evvelki zamana ait

5 — İtalya, Balkan harblerile harbi umumiyeye iştirak eyleyenlerden 21 kânunuevvel 341 tarihine kadar tekaüdü icra edilerek kendilerine veya vefatı vuku bulup ta ailesine maaş tahsis edilmiş olanların harp zamanlarının 31 Kânunuevvel 341 tarihinden itibaren verilmesi 1626 numaralı kanunu muvakkat maddesi sarahatı iktizasından olmakla bu gibilere tarihi mezkûrdan evvele ait zamanların itasına imkân olmadığından Divanca yapılan tetkik üzerine verilen karar Encümenimizce de tasvip edilmiştir.

harp zamaimi olmak üzere tahakkuk ettirildiği görülmüş ve mezkûr 1372 numaralı kanunun tarifati dairesinde tahsis edilip Divanı Muhasebatça da yine bu esasa tevfikân kabul olunan ve fakat Maliye Vekâletince tediyeleri tescil edilmiş bulunan bu kabîl harp zamaimi hakkında bu kere intişar eden 19 mayıs 1930 tarihli ve 1626 numaralı kanun ile yeni hüküm vazedilmiş bulunmasına nazaran keyfiyeti tahakkukunun işbu hükmü cedit ile sureti telifi anlaşılmadığından dairesinden istizah olunmuştu.

Muhasebei maliye müdüriyetinden gönderilen tasfiyei düyun komisyonu riyasetinin bu husustaki cevabında; komisyonca 1927 senei maliyesi nihayetine kadar hükümet namına terettüp eden düyun tesbit edilmiş olup mevzubahs 1626 numaralı kanunun komisyon kararına şümulü olmadığı ve her yeni çıkan vaziyetlere göre verilen kararlar tebdil edilecek olursa kanunla matlup tasfiyenin ikmali seneleri istilzam eyliyeceği bildirilerek evrakı tahsisiyenin kabul ve tasdikinde ısrar olunmuştur.

Filhakika 25 kânunuevvel 1928 tarihli ve 1372 numaralı kanunun birinei maddesinin fıkrâi ahircisile harp zamaimine ait hükmün 15 eylül 1327 tarihinden itibaren tatbiki kabul edilmiş ise de ahiren neşredilen ve kanunu mezkûr hükmünü ilga eden 19/5/1930 tarihli ve 1626 numaralı kanunun muvakkat maddesile de İtalya, Balkan harplerile harbi umumiye iştirak edenlerden 21 kânunuevvel 1341 tarihine kadar tekaüdü iera edilerek kendilerine veya vefatı vuku bulupta ailesine maaş tahsis edilmiş olanların harp zamlarının 31 kânunuevvel 1341 tarihinden itibaren verilmesi hakkında makabline şamil yeni bir hüküm vazedilerek tarihi mezkûrdan evvele ait bu kabîl zamların tediyesi menedilmiş bulunmasına mebni mütekaît binbaşî Yusuf Cemalettin Beyin zikrolunan müddetten evvele ait olup tasfiyei düyun komisyonunca tesbit edilen harp zamaimi kabul ve tasdik edilemiyerek dairesine iade kılınmıştır.

Gümrükler umum müdürlüğü

Evrakı tahsisiyenin:

Tarihi	No :	L.	K.
3/8/1930	3154	45	0
Dairesi	Sahibi istihkak		
Gümrük	İsmail Hakkı Efendi		

6 — Gümrükler umum müdürlüğü nümunehane ve kütüpane memuru İsmail Hakkı Efendiye

6 — Yeni tekaüt kanununun 62 inci maddesinde « nufus tezkerelerinde doğum senesi tak-

tahsis olunan tekaüt maaşını muhtevi olup (Güm-rükler umum müdürlüğü zat işleri müdürlüğüne bittanzim tescil edilmek üzere gönderilen tarih ve numarası yukarıda yazılı evrakı tahsisiyenin tetkikinde; mumaileyhin 1281 tevellütlü olmasına mebni haziran 1930 gayesinde altmış beş yaşını ikmal etmiş addolunarak tekaüde sevkedilmiş olduğu görülmüş ve takvimi garbinin kabulüne müte-dair kanunu mahsusa nazaran 1332 senesi şubatı on beş günden ibaret olduğu için 1281 tevellütlü olan bir zatın haziran 1930 gayesinde değil ancak 13 temmuz 1930 tarihinde altmış beş yaşını ikmal edeceği ve şimdiye kadar tatbikat ve teamülün de bu merkezde bulunduğu cihetle mumaileyhin ik-mali sin etmemiş olduğu bir tarihte tekaüde sev-kedilmesi esbabı dairesinden istizah olunmuştur.

Alman cevapta; yeni tekaüt kanununun neş-rinden evvel cari olan tatbikat ve teamüle itiraz edilmiyerek ancak kanunu mezkûrun altmış ikinci maddesinde (nüfus tezkerelerinde doğum senesi takvim senesi olarak mükayyet bulunduğu halde ay yazılmış değilse o senenin temmuz iptidası doğum tarihi sayılır) diye muharrer olduğu ve vazii kanunun bu hükmü vazettiği zaman takvimi garbinin kabulü hakkındaki kanunun ve binaenaleyh on üç günlük farkı da nazarı dikkate alındığı emri tabii bulunduğu ve şu halde bu kanuna göre tekaüdü iera edileceklerin sinlerinin hesabında böyle bir farkın tenziline mahal görülmediği ve ancak müddeti hizmet hesabında bu farkın tenzil olduğu beyanile tahsis evrakının tescilinde ısrar edilmiştir.

Takvimi garbinin kabulünden evvel verilmiş olan nüfus tezkerelerinde takvim senesi olarak gösterilen doğum senelerinin rumî takvim senesi olduğu ve yeni tekaüt kanunile doğum senesi takvim senesi olarak mukayyet bulunduğu halde ayı ve günü malûm olmıyanlar için doğum senesi temmuzun birinci gününün doğum tarihi olarak kabul edilmesi lüzumuna dair konulan esas, rumî takvim esası cari olduğu zaman senenin vasatına müsadif olması itibarile itibarî doğum tarihi olarak kabulü Şurayı Devletçe kararlaştırılmış bulunan 1 eylül tarihinin takvimi garbiye göre senenin ortası olan 1 temmuza getirilmesinden ibaret olup takvimi garbinin kabulünden evvel verilmiş ve doğum tarihini sarahaten göstermekte bulunmuş olan nüfus tezkerelerindeki doğum senelerinin gar-bî takvim senesi olmak üzere kabulü icap ettiğini

vim senesi olarak mukayyet bulunduğu halde ay yazılı değilse o senenin temmuz iptidası doğum tarihi sayılır » diye muharrer olan hüküm rumî doğum senelerinin arabî sene olarak kabulünü mutazammın olmadığından doğumları devletce arabî takvimin kabulünden evvelki zamana müsadif olanların yaş ve müddeti hizmet hesaplarında on üç gün takvim farkının kemakân nazarı itibra alması Encümenimizce de muvafık görülmüştür.

mutazammın bir hüküm mahiyetinde bulunmadığı cihetle yeni tekaüt kanununun neşrinden sonra itibarî doğum tarihlerine nazaran yapılacak yaş ve müddeti hizmet hesaplarında da şimdiye kadar cari olan ve vakıa mutabık bulunan teamül ve tatbikat veçhile muamele ifası lâzım geldiğinden mevzubahs evrakı tahsisiye tescil edilemiyerek iade kılınmıştır.

Hariciye Vekâleti

İta emrinin:

Tarihi	No:	F.	M.
25/5/1930	3398	550	0
L.	K.	Nev'i tahsisat	
250	0	Harcırah	

Âmiri ita namına : Lütfullah B.

Muhasibi mes'ul : Abdülkadir B.

7 — Hariciye vekâleti şifre kâtipliğinden Cineve muavin konsolosluğuna tayin edilen Muzaffer Beyin harcırahını muhtevi olup vekâleti müşarileyha muhasebe müdürlüğünce bittanzim vize edilmek üzere gönderilen tarih ve numarası yukarıda yazılı ita emrinin tetkikinden; mumaileyhin validesi için de harcırah tahakkuk ettirilmiş olduğu anlaşılmış ve halbuki memurini hariciye harcırah kararnamesinde valideye harcırah verileceğine dair bir kayıt olmadığından keyfiyet dairesinden istisna edilmişti.

Verilen cevapta; ledelistifsar Maliye Vekâletinden bu hususta alınan cevabî tezkerede memurini hariciye harcırahları hakkındaki kanunda valideye harcırah verileceği zikredilmemiş ise de hizmetçiler için harcırah itasma cevaz veren kanunun valideler için harcırah tediyesini evleviyetle kabul edeceği tabii bulunmasına ve ahkâmı hususiyenin meskût olduğu hususat hakkında ahkâmı umumiyenin tatbiki zarurî olmasına binaen validelere mülkiye harcırah kararnamesi esasatı dahilinde harcırah tahakkuk ettirilmesi icap edeceği bildirilmiş olduğundan mevzubahs harcırahın bu müsaa-deye istinaden tahakkuk ettirilmiş olduğu beyan ve ita emrinin vizesinde ısrar olunmuştur.

Memurlara atık harcırah kararnamesi ahkâmına tevfiakan saat hesabına harcırah verildiği sırada memurini hariciye harcırahları için hususî bir kanun yapılması derpiş edilerek bu maksatla vaz ve tedvin edilmiş olan 3 nisan 1333 tarihli kanunda aile harcırahı hakkında sarih ahkâm vaz edildiği ve hatta hizmetçi için dahi harcırah veril-

7 — Memurini hariciyeye mahsus olan harcırah kanununda; müstehakkı harcırah efradı aile meyanında memurun validesi zikir ve tadat kılınmamış olmasına ve harcırahın kanunda tadat ve tasrih olunanlara hasrı tabii bulunmasına binaen Divanca yapılan muamele muvafık kanun görülmüştür.

mesi esası kabul edilmiş olduğu halde validelerin hariç bırakılmış olmasına ve muahharen neşredilen memurini mülkiye kararnamesinde valideye de harerrah verileceği gösterilmiş iken bunun memurini hariciyeye teşmil edilmemesi vazır kanunca hariciye memurlarına valide için harerrah verilmesinin tevviz edilmediğini gösteren bir delil teşkil etmekte olduğu gibi hususî kanunlarda sarahat olan ahvalde ahkâmı umumiyeye gidilmiyeceği de aşikâr bulunmasına mebni mevzubahs ita emri kabul ve vize edilemiyerek dairesine iade kılmmıştır.

Adliye Vekâleti

Evrakı tahsisiyenin :

Tarihri	No:	Muhteviyatı	
		L.	K.
6/8/1930	2628	123	75

Sahibi istihkak

İstanbul Eytam Müdürü Ali Hilmi B.

8 — İstanbul Eytam Müdürü Ali Hilmi Beye tahsis edilen tekaüt maaşını muhtevi olup Adliye vekâleti zat işleri müdürlüğünce bittanzim tescil olunmak üzere gönderilen tarih ve numarası yukarıda yazılı evrakı tahsisiyenin tetkikinde; mumaileyhin 1279 tevellütlü iken mahkeme kararı ile tevellüt tarihinin 1281 olarak tashih edildiği ve tekaüt maaşının bu tashih olunan yaşa göre hesap ve tahsis olunduğu görülmüş ve tekaüt kanununun 65 inci maddesine nazaran tashihi sinnin nazarı itibare alınmaması icap edeceğine nazaran keyfiyet dairesinden istizah olunmuştur.

Alman cevapta; mumaileyhin tekaüt kanununun mer'iyetinden evvel mahkeme kararı ile tashihi sin ettirmemiş olduğu beyan olunarak evrakı tahsisiyenin tescilinde ısrar edilmiştir.

Tekaüt kanununun mevzubahs 65 inci maddesinde, tekaüt hakkı başladığı tarihten itibaren yapılan yaş tashihlerinin tekaüt muamelelerine müessir olamayacağı mezkûr olduğu gibi kanunun ikinci maddesinin sekizinci fıkrasında mülkî memurların tekaüde istihkak müddetinin maaşa geçtikleri tarihten başlayacağı tasrih edilmiş olmasına nazaran 96 tarihinde maaşa geçmiş olan mumaileyhin 1927 senesinde yaptırmış olduğu yaş tashihinin tekaüt maaşına müessir olmaması icap edeceğinden ahkâmı kanuniyeye tevfiği muamele edilmek üzere bu baptaki evrakı tahsisiye tescil edilemiyerek dairesine iade kılmmıştır.

8 - 1683 numaralı tekaüt kanununun 65 inci maddesinde (tekaüt hakkı başladığı tarihten itibaren bilumum mülkî ve askerî memur ve zabıtların yaş tashihlerinin tekaüt muamelelerine müessir olmayacağı) gösterilmiş olmasına mebni lşbu kanun mucibince tekaüt maaşı tahsis edileceklerin kanunun ikinci maddesinde (tekaüde istihkak müddetinin mebdei olarak) tadat olunan tarihlerden sonra yaptıracakları tashihi sin muamelesinin müteber olmaması yolunda Divanca verilen karar muvafık kanun görülmüştür.

Maarif Vekâleti

Evrakı tahsisiyenin :

Tarihi	No:	Muhteviyatı	
		L.	K.
11/10/1930	4503	0	75
Sahibi istihkak Hasibe Hanım			

9 — Burhaniyenin Gümeç karyesi muallim muavinliğinden mütekait iken vefat eden Ümmetullah Hanımın kerimesi Hasibe Hanıma tahsis olunan yetim maaşını muhtevi olup Maarif vekâleti celilesi zat işleri müdürlüğünce bittanzim tescil edilmek üzere gönderilen tarih ve numarası yukarıda yazılı evrakı tahsisiyenin tetkikinden; idarei hususiyeden maaş alan memurlardan iken 1683 numaralı tekaüt kanununun neşrinden evvel tekaüdü icra kılınmış ve kanunu mezkûrun neşrinden sonra vefat etmiş olan mumaileyhanın kerimesine ahkâmı sabıkaya tevfikân maaş tahsis olunduğu anlaşılmıştır. Gerçi 1683 numaralı kanunun 68 inci maddesinde « hususî ve mülhak bütçelerden maaş alan memurlar için ayrıca bir tekaüt kanunu yapılmıya kadar haklarında eski hükümler tatbik olunur. Ancak bu kanunun mer'iyete girdiği tarihten sonra bu idare memurlarına yeniden tahsis olunacak tekaüt ve yetim maaşları kendi bütçelerinden verilir » denilmekte ise de işbu hüküm kanunun mer'iyetinden sonra tekaüt olacaklarla memur iken vefat edenlerin eytamına tahsis olunacak maaşata ait olup kanunun neşrinden evvel tekaütleri icra edilmiş olanların tekaüt maaşları o vaktiki ahkâmı kanuniyeye göre umumî bütçeye mal edilmiş ve aile maaşı ise tekaüt maaşının aileye intikal eden bir cüzünden ibaret bulunmuş olmakla maaşları umumî bütçeden verilmekte olan mütekaitlerin - memuriyetleri hangi bütçelere taallûk etmiş olursa olsun - yeni tekaüt kanununun neşrinden sonra vefatları halinde aile maaşlarının da umumî verilmek üzere yeni tekaüt kanunu ahkâmına göre tahsisi icap etmektedir. Olvehile muamele ifasma talikan bu bapdaki evrak tescil edilemiyerek dairesine iade kılınmıştır.

9 — Yeni tekaüt kanununun neşrinden mükaddem idarei hususiye memurlarına tahsis edilmiş olan tekaüt maaşatının muvazenei umumiyeden tediyesi kabul edilmiş olmasına göre bu gibi mütekaidinden mezkûr kanunun neşrinden sonra vefat edenlerin eytamına tahsis olunacak maaşın dahi aslına tebean muvazenei umumiyeye tesviyesi ve intikal muamelesi hususunda yeni kanun ahkâmının tatbiki muvafık görülmüştür.

Müdafaai Milliye Vekâleti

Evrakı tahsisiyenin :

Tarihi	No :	Muhteviyatı	
		L.	K.
23/12/1929	4254	1	16

Sahibi istihkak

Mustafa Behcet B.

10 — Tabip Yüzbaşı Mustafa Behcet Beye tahsis olunan tekaüt maaşını muhtevi olup Millî Müdafaa Vekâleti Mütেকaidin Şubesinde bittanzim tescil edilmek üzere gönderilen tarih ve numarası yukarıda yazılı evrakı tahsisiyenin tetkikinden ; mumaileyhin 4 şubat 1337 den 5 eylül 1339 tarihine kadar ciheti nizamiyede hizmet ettikten sonra 4 kânunuevvel 1340 tarihinde bahriyeye naklederek 11 ağustos 325 tarihli tekaüt kanununun ikinci maddesi mucibince 19 temmuz 1341 tarihinde tekaüdü tasdiki âliye ik tiran eylediği anlaşılımış ve müddeti hizmeti yirmi beş seneden dun bulunduğu cihetle talebi üzerine tekaüdü icra edilemeyeceği gibi malûliyeti de olmasından dolayı ancak mezkûr maddenin ademi liyakatına mütedair bulunan üçüncü fıkrası mucibince tekaüdü cihetine gidilmesi icap eylemiş olduğu halde evrakta buna dair bir kayıt ve sarahat olmadığından keyfiyetin tavihi zımında mezkûr evrak mukaddema dairesine iade kılınmıştır.

Dairei aidesince bu cihet tevsik edilememiş ve ahiren tekaüt şubesi müdürlüğü ifadesile varit olan 12/10/1930 tarihli ve 4754/29 numaralı tezkerei vekâletpenâhilerinde mumaileyhin zikrolunan maddenin üçüncü fıkrası mucibince devletçe görülen lüzuma binaen tekaüdü cihetine gidildiği işar kılınmış olmakla beraber evrakı meyanında bulunan künyesindeki meşruhata nazaran mumaileyhin tekaüt hakkından feragat eylediğine dair senet ita eylemek suretile hizmeti bahriyeden istifaeen çekilmiş olduğu anlaşılmakta olup gerçi hiç bir hak talep etmiyeceklerine dair senet vererek ordudan istifa edenlerden bilâhare tekrar hizmeti askeriyeeye alınarak tekaüdü icra kılmanların kablelistifa geçen hizmetlerinin de kabulü mülga Şurayi Devlet kararı icabından bulunmakta ise de işbu kararın badelistifa tekrar hizmeti askeriyeeye almanlardan tekaüdü icra edileceklerine ait ve münhasır bulunmasına ve istiklâl zammile beraber nizamiye ve bahriyede mesbuk hizmeti dört sene iki aydan ibaret olan Behcet Beyin vaziyeti mezkûr karara tevafuk etmemesine binaen mukabilinde bir hak aramıyacağını taahhüt eylediği bu müddetten istifade ettirilmesi mümkün

10 — Hakkı tekaüdü iktisap etmeksizin tekaüdünü talep eden zabıtana malûliyeti sabit olmadıkça tekaüt maaşı tahsisi caiz bulunmadığı ve bunlardan bilahare tekaüt maaşı talebinde bulunmıyacaklarını taahhüt eylemek şartile, istifaen ayrılanların; sonradan devletçe görülen lüzum üzerine tekaüde sevkedilecekler hakkındaki ahkâmı kanunıyeden istifadelerine mesağı kanuni olmiyacağına binaen divanca yapılan muamele muvafıki kanun görülmüştür.

görülememektedir. 11 ağustos 1325 tarihli askerî tekaüt ve istifa kanununun ikinci maddesi mucibince tekaüde sevk muamelesine gelince: bunun da ifası ya talebe veya malûliyete ve yahut devletçe görülecek lüzuma müstenit bulunmuş olmak lâzım gelip vaziyete göre mumaileyhin talebile veya malûliyetten dolayı tekaüde sevk edilmiş olması mevzu bahis olamayacağı gibi ademi liyakat ve sui ahlâk gibi kabayihî mütehakkikadan birinin mevcüdiyeti de zikir ve tesbit edilmemekte bulunduğundan mumaileyhin mezkûr madde hükmüne tevfikân tekaüdünün icrası cihetine gidilmesi de ahkâmı kanunîye ile kabili telif bulunmamaktadır.

Binaenaleyh kanunen tekaütten hakkı istifadesi görülemeyen mumaileyhe ait tahsis evrakı tescil edilemiyerek dairesine iade kılınmıştır.

Müdafaai Milliye Vekâleti

Evrakı tahsisyenin:

Tarihi

20/7/1930

No:

3730

Muhteviyatı

1828

Maaş sahipleri

Müteveffa Ali Şükrü Bey eytamı

11 — Güverte yüzbaşılığından müteakıt Trabzon Mebusu Sabıkı Müteveffa Ali Şükrü Beyin ailesine tadilen tahsis edilmek istenilen eytam maaşını muhtevi olarak Millî Müdafaa Vekâleti Mütekaidin Şubesinde bittanzim tetkik edilmek üzere gönderilen tarih ve numarası yukarıda yazılı evrakı tahsisyenin tetkikinden evvelce ellişer kuruluş maaş tahsis ve 1341 senesi muvazenei umumiye kanununun 41 inci maddesi mucibince 1 mart 1927 tarihinde on senelikleri de tesviye edilerek hazine ile alâkaları katedilmiş bulunan müteveffayı mumaileyhin eytamına bu kere memurin kanununun 73 üncü maddesine tevfikân on senelikleri istirdat edilmek suretile 100 lira üzerinden tadilen maaş tahsis edilmek istenildiği anlaşılmış ve ledelistizah dairesinden alınan cevapta memurin kanununun 73 üncü maddesi Büyük Millet Meclisi birinci ve ikinci âzasma da şamil olup Ali Şükrü bey de Büyük Millet Meclisi âzalığında iken vefat etmiş ve vefatı kanunun neşrinden evvel olduğu için eytamına rütbesi olan yüzbaşılık üzerinden maaş tahsis edilmiş olduğu ve gerçi eytamının on senelik maaşları tesviye edilerek alâkaları katedilmiş ise de mezkûr madde kanuniyeye nazaran 1 haziran 1927 tarihinden itibaren eytamına mebusluk muhassasatı üzerinden maaş tahsisi

11 — Memurin kanununun 73 üncü maddesiyle mebusluk tahsisatının aslı olan on bin kuruluş tekaüde esas tutulacağı hükmü vazolunduğu gibi bu hükmün birinci ve ikinci Büyük Millet Meclisinde âza bulunanlara da teşmili yine aynı madde ahkâmından bulunmasına mebnî bu hükmün vazından evvel tekaüt olan zevatın ber hazat oldukları takdirde kendi maaşlarının tezyidi lâzım geldiği gib vefat etmiş iseler ailelerine intikal eden maaşın da tezyidi muktazi olduğu ve eğer evvelce aldıkları maaşın on seneliği defaten verilerek devletçe alâkaları kesilmiş olsa bile bu muamele hakkı kanunilerini ihlâl edemeyeceğinden verilen mebalığın alelusul istirdadile yeniden bu esas daresinde maaş tahsisi madde kanuniyenin şumulü dahilinde görülmüştür.

lâzım geldiği ve on senelikleri verilerek alâkaları kesildikten sonra diğer cihetten fazla maaşa müstahak olanlara bu suretle maaş tahsis edilegelmekte olduğu bildirilmiştir.

Memurun kanununun 73 üncü maddesile birinci ve ikinci Büyük Millet Meclisi âzalarının on bin kuruş üzerinden tekaüdü esas vaz edilmiş ve bu müsaadei kanuniyeden birinci ve ikinci Millet Meclisinde âza bulunan mütekaidinin istifadeleri de bilâhare derpiş edilerek 995 numaralı kanunun bu maksatla tedvin edilmiş olmasına binaen 995 numaralı kanundan mezkûr kanunun mevkii meriyete girdiği tarihten mütekaidinden birinci ve ikinci Büyük Millet Meclisi âzalığında bulunmuş olanlardan berhayat bulunanların istifadeleri lâzım gelip Ali Şükrü Beyin ise 995 numaralı kanunun meriyet iktisap ettiği tarihten evvel vefat ederek ailesinin de mumaileyhin rütbei askeriyesi üzerinden tahsis edilen eytam maaşının on senelikleri verilmek suretile hükümetle alâkaları katedilmiş olmasından dolayı ailei mumaileyhanın mevzubahs 995 numaralı kanundan istifade etmeleri mümkün olmadığı cihetle bu bapta tahsis evrakı kabul ve tescil edilemiyerek dairesine iade kılmmıştır.